

Asia: VN/7823/2019

Lausuntopyyntö merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot alusjätedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä ehdotuksista

Tähän voitte kirjoittaa yleiset huomionne alusjätedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä ehdotuksista

LAUSUNTO MERENKULUN YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN JA ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISESTA

Metsähallitus kiittää lausuntopyynnöstä koskien merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Esityksellä ehdotetaan muutettavan merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009, jäljempänä MYSL) lisäksi aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettua lakia (alusturvallisuuslaki; 1686/2009), alusrekisterilakia (512/1993), eräiden alusten ja niitä käyttävien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettua lakia (turvatoimilaki; 485/2004) sekä laivavarustelakia (1503/2011).

Metsähallitus lausuu tarkemmin ainoastaan merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta, muiden säädösehdotusten jäädessä sen toimialan ulkopuolelle.

Metsähallituksen lausunto

Metsähallitus pitää lausuntopyynnössä esitettyjä lakimuutosesityksiä perusteltuina ja Itämeren meriluonnonsuojelun kannalta tärkeinä. Toimenpiteet tukevat kansallisia ja kansainvälisiä meriympäristön suojelun tavoitteita. Ehdotettava sääntely parantaisi ja helpottaisi jätehuoltomahdollisuuksia huvisatamissa ja sillä olisi siten positiivinen vaikutus veneilijöille.

Lain soveltamisen osalta todetaan, että merenkulun ympäristönsuojelulaissa ei ole erikseen huomioitu satamien käyntimääriä, vaan ainoastaan venepaikkojen määrällä (yli tai alle 25 paikkaa) on merkitystä. Myöskään huviveneiden kokoa ei huomioida, vaikka jätteen syntyyn vaikuttaa olennaisesti myös huviveneen koko eli onko kyseessä esimerkiksi pieni perämoottorivene vai iso huvipursi.

Aluksista peräisin olevan jätteen vastaanottoa satamissa koskeva sääntely (MYSL 1 luvun 2 ja 3 §:t, 9, 10 ja 12 luvut)

Metsähallituksen luontopalvelut vastaa luonnon virkistyskäytöstä ja luontomatkailusta Suomen kansallispuistoissa sekä muilla hallinnoimillaan kohteilla. Rannikolla näitä kohteita ovat etenkin Merenkurkun maailmanperintöalue sekä Perämeren, Selkämeren, Saaristomerän, Tammisaaren saariston ja Itäisen Suomenlahden kansallispuistot. Myös sisämaassa, Järvi-Suomessa ja Lapissa on veneilykohteina käytettäviä kohteita. Metsähallituksen satama- ja laiturikohteet vaihtelevat muutaman veneen laitureista melko suuriin >50 venepaikan kohteisiin. Lisäksi on kohteita, joissa ei ole varsinaista laituria lainkaan, vaan kiinnittyminen näissä luonnonsatamissa tapahtuu esim. kallioihin asennettujen kiinnitysrenkaiden avulla. Suosituimmista luonnonsatamista saattaa olla huippusesongin aikaan jopa kymmeniä veneitä.

Kohteisiin tutustuminen tapahtuu pääasiassa 5-20 metrisillä moottori- ja purjeverneillä. Myös melonta on kasvattamassa suosiotaan. Joihinkin kohteisiin on myös tilauskuljetuksia ja säännöllistä liikennöintiä (esim. vesibussikuljetuksia). Merellisten, omalla veneellä saavutettavien Metsähallituksen kohteiden päätyypit ovat:

Käyntisatama, retkisatama: Retkeily perustuu jokamiehen oikeuksiin. Satamat ovat kävijöille maksuttomia ja kohteilla sijaitsee yleensä pienehkö laiturit (usein <10 paikkaa) sekä muita palveluja kuten ulkokuusi, nuotiopaikka ja luontopolku. Nämä ovat luonnonsatamia, joissa kulumisen ja muiden luonnonsuojelullisten haittapuolten minimoimiseksi kävijöiden liikkumista ohjataan ja heitä valistetaan luonnossa liikkumisesta ja paikan luonnon nähtävyyksistä. Kohteilla ei ole jätehuoltoa ja niillä noudatetaan Metsähallituksen roskattoman retkeilyn periaatteita, joka onkin kokemusten perusteella ollut toimiva toimintatapa. Jätehuolto järjestyy huviveneiden kotisatamissa tai lähialueiden maksullisissa jätteen vastaanottopisteissä. Näillä kohteilla ei myöskään ole päivystystä eikä jatkuvaa valvontaa. Kohteita käytetään lyhytaikaisesti, yleensä päiväretkiin tai yhden yön yöpymisiin. Tällaisia kohteita on rannikon ja järviolueiden kohteilla useita kymmeniä. Vuosittaiset kävijämäärät vaihtelevat huomattavan paljon, muutamasta sadasta tuhansiin.

Nämä kohteet perustuvat omatoimiseen tutustumiseen eikä niitä voi määrittellä tavanomaisiksi satamiksi, koska niistä puuttuu satamaan liittyvä rakennettu infra, niissä ei ole valaistusta, lämmitettäviä rakennuksia tai rakennelmia eikä niitä ole yleensä ruopattu ja laituri on usein vaatimaton. Jätehuollon järjestäminen kyseisissä kohteissa tulisi olemaan erittäin hankalaa ja kallista sekä logistisesti vaativaa sillä kohteita ei ole tarkoitettu huoltoaluksille ja jäteastioiden asentaminen on hankalaa. Myös jätemaksun periminen on vaikeaa niin teknisesti, kuin myös sen takia, että kohteet on tarkoitettu kävijöille maksuttomiksi. Kohteiden maksuttomuus perustuu siihen, että kohteet ne on tarkoitettu julkisiksi, kaikille avoimiksi luonnon tutustumiskohteiksi. Kansallispuistojen osalta tämä on huomioitu mm. luonnonsuojelulaisissa (1096/1996, 11 §). Jäte tulisikin näissä tapauksissa voida kuljettaa muualle keskitettyyn jätekeräykseen, kuten tälläkin hetkellä toimitaan.

Jätehuoltosuunnitelman laatiminen laajalle kokonaisuudelle (esim. Saaristomeri) olisi mahdollista ja toimisi sujuvammin kuin yksittäiselle kohteelle. Mikäli säännökset esitetyssä mittakaavassa koskisivat edellä mainittuja kohteita, aiheutuisi siitä merkittäviä lisäkustannuksia Metsähallitukselle. Näin ollen lain soveltamisalaa määrittelevään sataman määritelmään tulisi lain jatkovalmistelussa kiinnittää enemmän huomiota, sillä nykyinen kirjaus ei huomioi kyseisen kaltaisia kohteita.

Metsähallitus ehdottaakin, että tällaiset kohteet rajattaisiin sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle siten, ettei niitä katsottaisi lain tarkoittamiksi satamiksi sillä perusteella, että kohteita käytetään lyhytaikaisesti, ne eivät ole rakennettuja, niissä ei ole satamalle tarkoitettua rakennettua infrastruktuuri ja ne toimivat samoin periaattein kuin luonnonsatamat. rajattaisiin sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle.

Luonnonsatamat: Käytöltään hyvin samantyyppinen kuin käyntisatama/retkisatama, mutta rakennettua laituria ei ole. Ovat ohjattuja kohteita ja luonnonsatamia on merkitty mm. www.luontoon.fi -sivustolle ja niissä on myös joitain pienimuotoisia palveluita kuten käymälä, nuotiopaikka tai luontopolku ja joissakin tapauksissa myös Pidä saaristo siistinä ry:n (jäljempänä PSS) ylläpitämä septi-asema ja jätehuolto. Luonnonsatamia ei MYSL:in määrittelyssä pidettäisi satamina eikä säännöksiä siten sovellettaisi niihin.

Vierassatama (>25 paikkaa): Usein yrittäjävetoinen ja maksullinen sisältäen usein jätehuollon ja paikoin myös septiasema-palvelun. Kohteilla on valvontaa ja satamapäivystys vähintään veneilyesongin tavanomaisena aikana. Jätehuolto on yleensä järjestetty jätehuoltotoimijan kuten PSS:n toimesta, mutta muutamalta kohteelta se puuttuu ja näissä tapauksissa veneilijät opastetaan kohteeseen, mistä lähin jätepiste löytyy. Kohteille, jotka sijaitsevat ulkosaaristossa, aiheutuisi

muutoksesta huomattavat vuosittaiset lisäkustannukset. Nämä ovat kohteita, joissa ei tällä hetkellä ole PSS:n kaltaista jätehuoltotoimijaa.

Näiden kohdetyyppien lisäksi on myös kohteita, jotka palvelevat yhteislaitureina ja palvelevat Metsähallituksen kohteiden lisäksi muita kiinteistöomistajia, vuokralaisia, ammattikalastajia sekä viranomaisia (etenkin Raja ja Väylävirasto).

Yhteenvedona voidaan todeta, että ehdotukset lakimuutokset ovat kannatettavia, mutta merenkulun ympäristösuojelulain 9 ja 10 luvun soveltamisalan laajuutta ehdotetaan vielä tarkemmin harkittavaksi.

Lisätietoja lausunnosta antaa tarvittaessa aluepäällikkö Mikael Nordström, puh 0400 445234, sähköposti mikael.nordstrom@metsa.fi

Määritelmät ja soveltamisala (MYSL 1 luvun 2 ja 3 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne merenkulun ympäristönsuojelulain 1 luvun 2 ja 3 §:iin ehdotetuista muutoksista

-

Jätteiden vastaanottojärjestelyt satamissa (MYSL 9 luvun 1-4 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätteiden vastaanottojärjestelyitä koskevista ehdotuksista

-

Satamien jätehuoltosuunnitelmat, niiden hyväksyminen ja niistä kuuleminen (9 luvun 5-7 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne satamien jätehuoltosuunnitelmia koskevista ehdotuksista

-

Jättöpakko, jätteiden ennakoilmoitukset ja maksut sekä niitä koskevat vapautukset (10 luvun 1, 2, 4 ja 5 §)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jättöpakkoa, jätteiden ennakoilmoituksia ja maksuja sekä niitä koskevia vapautuksia koskevista ehdotuksista

-

Muut MYSL 9 ja 10 lukuihin sekä 12 lukuun ehdotetut muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne muista merenkulun ympäristönsuojelulain 9 ja 10 lukuihin sekä 12 lukuun tehdyistä ehdotuksista

-

Öljyn päästökielto ja öljypäästömaksu

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne öljyn päästökiellosta ja öljypäästömaksusta.

-

Rikkipäästömaksu (7 b luku)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne rikkipäästömaksusta.

-

Meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuutta koskeva sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuutta koskevasta sääntelystä.

-

Alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntelystä.

-

Painolastivesisääntelyn soveltuminen jäänmurtajiin

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne painolastivesisääntelyn soveltumisesta jäänmurtajiin.

-

Alusturvallisuuslakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusturvallisuuslakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Alusrekisterilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusrekisterilakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Turvatoimilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne turvatoimilakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Laivavarustelakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne laivavarustelakiin ehdotetuista muutoksista.

-

Niemelä Juha
Metsähallitus

Yliruka Marja
Metsähallitus